

Toate drepturile rezervate de editură și autor

Editura Pro Universitaria

Nr. o carte din secție vorba un boala și copilă în societatea noastră

Editura Pro Universitaria

Deschisă CIP și Biblioteca Națională a României

DOBRIŞAN, NICOLAE

Tipărită cu tehnologia Nicosie Dobrișan -

ISBN 978-606-04-128-2

LIMBA ARABĂ CONTEMPORANĂ

VOLUMUL II

EDIȚIA A II-A

III. MORFOLOGIA NOMINALĂ	5
A. PROBLEME GENERALE	7
1. GENUL GRAMATICAL	7
1.1. Numele de genul feminin	8
1.2. Numele de gen fluctuant	15
1.3. Numele de genul masculin	19
2. FORMAREA FEMININULUI	20
3. NUMĂRUL	23
3.1. Singularul	23
3.2. Dualul	23
3.3. Pluralul	29
3.3.1. Pluralul extern	30
3.3.1.1. Pluralul masculin extern	30
3.3.1.2. Pluralul feminin extern	34
3.3.2. Pluralul intern sau neregulat	41
3.3.2.1. Pluralul de număr mic	42
3.3.2.2. Pluralul de număr mare	46
3.3.2.3. Pluralele cvadrisilabice	57
3.3.2.4. Pluralul de plural	65
3.3.2.5. Pluralul numelor biconsonantice	66
3.3.3. Pluralul cu sufixul -a(t)	67
4. NEDETERMINAREA ȘI DETERMINAREA	67
5. CAZURILE ȘI DECLINAREA	74
5.1. Declinarea numelor cu trei desinențe cazuale	75
5.2. Declinarea numelor cu două desinențe cazuale	79
5.3. Declinarea numelor aparținând rădăcinilor cu R3 consoană slabă	82

5.4. Declinarea numelor la dual	86
5.5. Declinarea numelor la plural masculin regulat	87
5.6. Declinarea numelor la feminin plural regulat	88
B. SUBSTANTIVUL ȘI ADJECTIVUL.....	90
1. SUBSTANTIVUL	90
2. ADJECTIVUL.....	91
C. NUMELE DERIVATE	101
1. NUME DERIVATE DIN VERBE	101
1.1. Numele de acțiune.....	101
1.2. Participiul activ	125
1.3. Participiul pasiv.....	134
1.4. Numele „de o dată”	142
1.5. Numele „de manieră”	147
1.6. Numele de loc și de timp.....	150
1.7. Numele de instrument	155
2. NUMELE DERivate DE LA NUME	160
2.1. Numele de recipient	160
2.2. Numele de abundență	160
2.3. Numele de unitate.....	161
2.4. Diminutivul	162
2.5. Adjectivul de relație	170
2.6. Elativul	185
D. NUMELE PROPRIU	197
E. PRONUMELE	201
1. PRONUMELE PERSONAL	201
2. DEMONSTRATIVUL	213
3. RELATIVUL.....	221
4. PRONUMELE INTEROGATIV	233

F. NUMERALUL	235
Respect pentru oameni și cărti	
1. NUMERALUL CARDINAL	235
1.1. Prima zece	235
1.2. Numeralele de la 11 la 19	244
1.3. Zecile	246
1.4. Numeralele compuse de la 21 la 99	247
1.5. Sutele	248
1.6. Miile	250
1.7. Numeralele mai mari de 100 compuse	251
2. NUMERALUL ORDINAL	253
2.1. Prima zece	253
2.2. A doua zece	255
2.3. Numeralele de la 20 în sus	256
3. DEZVOLTĂRI MORFOLOGICE PE BAZA NUMERALULUI	258
IV. PARTICULELE	263
1. PARTICULELE CU VALOARE ADVERBIALĂ	266
2. PARTICULELE CARE APAR ÎN SECVENTE NOMINALE	271
2.1. Particulele cazului genitiv	271
2.1.1. Prepozițiile	271
2.1.2. Particula رُبْ rubba	325
2.1.3. Particulele cu formă verbală	326
2.1.4. Particulele de exprimare a jurământului	326
2.2. Particulele care regizează subiectul în cazul acuzativ	328
2.2.1. Particula	328
2.2.2. Particula أَنْ 'anna	329
2.2.3. Particula لَكِنْ lākinna	332
2.2.4. Particula لَعَلْ la'allā	333
2.2.5. Particula لَيْتْ layta	333

2. PARTICULELE CARE APAR ÎN SECVENTE VERBALE.....	334
3.1. Particulele modului conjunctiv.....	334
3.1.1. Din prima serie fac parte:.....	335
3.1.2. Particula ئان	336
3.3. Particulele timpului viitor.....	339
3.4. Particula ئە	340
3. PARTICULELE DE EXCEPTARE.....	340
4. PARTICULELE INTERROGATIVE.....	343
5.1. Există două particule interogative	343
5. PARTICULELE NEGAȚIEI ȘI INTERDICTIONII.....	345
6.1. Din prima categorie fac parte:	345
6.2. Din cea de-a doua categorie fac parte particulele:	349
7. PARTICULELE RĂSPUNSULUI AFIRMATIV	350
8. PARTICULE CU VALOARE EXCLAMATIVĂ	351
8.1. Particulele de adresare (de vocativ)	351
8.2. Particulele mirării	353
8.3. Particulele avertizării.....	354
9. CONJUNCȚIILE	354
9.1. Conjuncțiile coordonării.....	354
9.1.1. Conjuncțiile copulative	355
9.1.2. Conjuncțiile disjunctive	357
9.1.3. Conjuncțiile adversative.....	359
9.2. Conjuncțiile subordonării	360
BIBLIOGRAFIE.....	367

A. PROBLEME GENERALE

1. GENUL GRAMATICAL

În limba arabă se deosebesc două genuri gramaticale: masculin (ذكر *mudakkar*) și feminin (مؤنث *mu'annat*). Trebuie remarcat de la început că între genul gramatical și genul natural nu există o corespondență obligatorie. Astfel, există cuvinte care exprimă stări specific feminine și care nu au o marcă a genului feminin, ex.:

مُرْضٌ حَامِلٌ *hāmil* „gravidă”, عَاقِرٌ طَالِقٌ *tāliq* „divorțată”, عَاقِرٌ طَالِقٌ *āqir* „sterilă”, مُرْضٌ حَامِلٌ *murdi* „care alăptează”. Există și situația inversă- nume care desemnează exclusiv bărbați și care apar cu marca femininei -*a(t)*, ex.: خَلِيفَةٌ *halīfa(t)* „înlocuitor, calif”, رَاوِيَةٌ *rāwiya(t)* „povestitor, rapsod”, عَلَامَةٌ *allāma(t)* „învățat mare, savant”. Araba utilizează, aşadar, genul în calitate de categorie gramaticală, fără ca între el și sexul natural să fie în mod obligatoriu o corespondență.

De regulă, genul numelui se recunoaște în arabă după prezența sau absența unei mărci. Doar genul feminin este marcat cu sufixe, iar absența acestora denotă, în general, apartenența cuvântului la genul masculin. Un număr relativ mic de cuvinte sunt de genul feminin fără să aibă una din mărcile acestuia. În multe cazuri, chiar și cuvintele care după sens aparțin sexului feminin au primit marca morfologică a femininei.¹

¹ Autorii arabi au deosebit femininul și masculinul natural, pentru care au folosit termenii *al-mu'annat al-ḥaqiqiy* „femininul adevărat/ natural” și *al-mudakkar al-ḥaqiqiy* „masculinul adevărat/ natural” de femininul și masculinul gramatical, pentru care au utilizat termenii *al-mu'annat mağāziyyan* „femininul în mod metaforic” și *al-mudakkar mağāziyyan* „masculinul în mod metaforic” sau *mudakkar ḡayr ḥaqiqiy* „masculinul neadevărat/ nenatural”.

1.1. Numele de genul feminin

După formă, aparțin genului feminin numele cu următoarele sufixe:

1.1.1. Sufixul **-a(t)** (أَنْ), marca cea mai frecventă a femininului în limba arabă, se întâlnește în aproape toate limbile semito-hamitice lucru care demonstrează vechimea sa foarte mare. În alte limbi semitice există un sufix **-t**, care se regăsește și în limba arabă sub forma **-tā' maftūha** doar în câteva cuvinte: هَنْتُ „هنت”, دَاتُ „dāt”, لِكَلَّا „ceea cu”, أَخْتُ „fatā”, بِنْتُ „lucru mărunt”. Chiar și în aceste cazuri, el apare uneori dublat de sufixul **-a(t)**: ابْنَةٌ „fiică”, هَنَّةٌ „două”, هَنَّةٌ „lucru mărunt”.

Sufixul **-a(t)** apare atât la nume concrete de sex feminin cât și la alte nume concrete sau abstractive, ex.: ابْنَةٌ „fiică”, زَوْجَةٌ „soție”, فَتَاهَةٌ „fată”, مَدِينَةٌ „oraș”, حُكُومَةٌ „guvern”, قَافَةٌ „firmă”, اسْتِقَالَةٌ „demisie”, شَرَكَةٌ „cultură”, سَيَاسَةٌ „politică”, حَيَاةٌ „viață”.

Observații:

a) În câteva cazuri sufixul **-a(t)** devine marcă nominală:
-prin adăugarea sufixului **-a(t)** la anumite adjective se obțin nume abstractive, ex.: وَاقِعَةٌ > „insolent” > سَيِّئَةٌ > „rău” (adj.) وَفَاحٌ > „rău” (subst.)

- În limba modernă, numeroase nume abstractive au rezultat din adăugarea sufixului **-a(t)** la forma masculină a adjecțivului de relație sau chiar direct la un alt cuvânt, ex.: وَاقِعَيْةٌ > „realist” > شَخْصَيْةٌ > „personalitate”; وَاقِعَيْةٌ > „realist” > أَغْلَبٌ > „majoritar”, وَاقِعَيْةٌ > „realism” > اسْتِرَاكِيَّةٌ > „socialism”, وَاقِعَيْةٌ > „majoritate”.

- de la unele nume **colective**, prin adăugarea sufixului **-a(t)** se obține numele de unitate, ex.: **نَفَاحَةٌ** „mere”(col.) > **نَحْلٌ** „un măr”; **أَلْبِينَةٌ** „albine” > **أَلْبِينَةٌ** „o albină” etc.

În cazul numelor de materiale și substanțe, derivatul cu sufixul **-a(t)** desemnează o bucată sau o piesă din materialul sau substanța respectivă, ex.: **حَدِيدٌ** **hadīd** „fier” > **حَدِيدَةٌ** **hadīda** „o bucată de fier”; **زُجَاجٌ** **zuḡāġ** „sticlă, geam” > **رَصَاصٌ** **zuḡāġa** „o sticlă”; **رَصَاصٌ** **raṣāṣ** „plumb” > **رَصَاصَةٌ** **raṣāṣa** „plumb, glonț”.

- De la forma de infinitiv **فَعْلٌ** se obține prin adăugarea sufixului **-a(t)** numele de o dată, ex.: **ضَرَبَ** **ḍaraba** > **ضَرْبَةٌ** **ḍarba(t)** „o lovitură”; **جَلَسَ** **ğalsa** > **جَلْسَةٌ** **ğalsa(t)** „o ședință”.

Iar de la formele derivate se obține numele de o dată prin adăugarea sufixului **-a(t)** la **maṣdar**-ul obișnuit: **ابْتَسَمَ** **ibtasama** „a zâmbi” > **ابْتِسَامٌ** **ibtisām** „zâmbet” > **ابْتَسَامَةٌ** **ibtasāma(t)** „un zâmbet”; **إِنْقَاضَ** **intafada** „a se ridica, a se revolta” > **إِنْقَاضَةٌ** **intifādā(t)** „ridicare” > **إِنْقَاضٌ** **intifādā** „revoltă; **intifada**”.

În numele de acțiune al unor verbe care aparțin unor rădăcini cu consoane slabe sufixul **-a(t)** apare pentru a compensa absența celei de-a treia radicale în forma respectivă sau numai faptul că ea e o consoană slabă, ex.: **وَعَدَ** **wa‘ada** „a promite” > **عَدَةٌ** **‘ida(t)** „promisiune”; **أَقَامَ** **aqāma** „a ridică, a construiește” > **أَقْلَامَةٌ** **iqāma(t)** „ridicare”; **رَبَّى** **rabbā** „a educa” > **تَرْبِيَةٌ** **tarbiya(t)** „educare; educație”.

b) Autorii arabi au grupat toate numele cu sufixul **-a(t)**, adică atât pe cele de genul feminin cât și pe cele de genul masculin prin expresia **الْمُؤَنَّثُ لِفَظِيَّاً** (*al-mu'annat lafziyyan*) „femininul ca pronunție”.

c) La pauză sufixul **-a(t)** se pronunță **-a(-ah)**. În dialecte acest sufîx s-a redus în general la **-a**.

'alif mamdūda se întâlnește la un număr restrâns de nume, ex.: **خَيْلَاءُ**

huyalā'(u) „aroganță”, **صَحْرَاءُ** **ṣahrā'(u)** „deșert, pustiu”, **بَيْدَاءُ** **baydā'(u)** „deșert, pustiu”, **كَبْرِيَاءُ** **kibriyā'(u)** „mândrie, aroganță”, **عَرْرَاءُ** **'adrā'(u)** „ficioara”.

Sufixul **-ā'(u)** este marca formei feminine a adjecțivelor de tipul **أَفْعَلُ** **af'al(u)** care desemnează culori și defecți fizice, ex.: **أَبْيَضُ** **'abyad(u)** „alb” > **بَيْضَاءُ** **baydā'(u)** „albă”, **أَغْرَجُ** **'a'raq(u)** „șchiop” > **عَرْجَاءُ** **'arqā'(u)** „șchioapă”.

De asemenea, acest sufix se mai întâlnește și la alte adjective, în afara categoriei menționate, ex.: **حَسْنَاءُ** **hasnā'(u)** „frumoasă”, **فَحْشَاءُ** **fahšā'(u)** „care inspiră repulsie”.

1.1.3. Sufixul **-ā**, notat prin **ألف مقصورة** **'alif maqṣūra**, se întâlnește la un număr limitat de nume abstracte și infinitive, nume concrete și adjective, ex.: **بُشْرَى** **bušrā** „veste îmbucurătoare”, **فَوْضَى** **fawdā** „anarhie”, **شَكْوَى** **šakwā** „plângere”, **ذَكْرَى** **dikrā** „amintire”, **حَبْلَى** **hablā** „gravidă”(adj.).

Acest sufix se întâlnește, de asemenea, la forma de feminin a elativului **أَفْعَلُ** **af'al(u)** cu valoare de superlativ relativ:

الْأَكْبَرُ **al-'akbar(u)** „cel mai mare” > **الْكُبْرَى** **al-kubrā** „cea mai mare”

الْأَعْظَمُ **al-'a'zam(u)** „cel mai mareț” > **الْعُظْمَى** **al-'uzmā** „cea mai mareată”

În cazul rădăcinilor cu R3 consoană slabă, în forma de feminin a elativului aceasta reapare. Dacă această consoană slabă este *y*, atunci **-ā** lung se notează pe **'alif madda** în loc de **'alif maqṣūra**. Ex.:

دُنْيَا **adnā** „mai apropiat” > **دُنْيَةً** **dunyā** „cea mai apropiată; această lume (în opozitie cu „lumea de apoi”)”

Respect pentru oameni și cărți

a'lā „mai înalt” > **عَلِيًّا** *ulyā* „cea mai înaltă, supremă”

aqṣā „mai îndepărtat” > **فُصْوَى** *quṣwā* „cea mai îndepărtată”

Obsevație:

Se observă că **'alif maqṣūra**, ca și **'alif madda**, nu este marcă a femininului atunci când ea rezultă din R3 a rădăcinii de la care provine cuvântul respectiv: **الْمَجْلِسُ الْأَعْلَى** „الشَّدَّا”, **bāiatul**”, „parfumul”, **الْقَنْيَى** „consiliul suprem”.

Femininul **دُنْيَا** se întrebunează frecvent cu valoare substantivală, însemnând „această viață/ lume”, ex.:

جَهَّا مِنْ دُنْيَا وَ نَحْنُ مِنْ دُنْيَا أُخْرَى

„Bunicul ei este dintr-o lume, iar noi suntem dintr-o altă lume” (N.M., 'Awlād, 497)

Prin analogie, numeralul ordinal **أَوَّلُ** „prim” și pronumele nehotărât **أُخْرَى** „alt” au forma femininului derivată după aceeași schemă: **أَوَّلَى** „primă” și **أُخْرَى** „altă”.

Sufixul se regăsește și în forma de feminin a numeralului **أَحَدُ** „unu”, devenită prin disimilare **إِحْدَى** „una”.

Adjectivele de tipul **فَعْلَانُ** *fa'lān(u)*, fără *tanwīn*, au la forma feminină sufixul **-ā** (forma **فَعْلَى** *fa'lā*(u)), ex.:

كَسْلَانُ *kaslān(u)* „leneș” > **كَسْلَى** *kaslā* „leneșă”

عَطْسَانُ *atšān(u)* „însetat” > **عَطْسَى** *atšā* „însetată”

Observație:

Trebuie făcută deosebire între sufixele propriu-zise **-ā'(u)** și **-ā**, care nu au *tanwīn*, pe de o parte, și între terminațiile **-ā'(un)** și **-ān** (determinat **-ā**), pe de altă parte, rezultate din modificările antrenate de existența unei consoane slabe în

calitate de R3 în rădăcinile de la care provin cuvintele respective. De la rădăcina **‘ty**, de exemplu, numele de acțiune al formei IV este **إِعْطَاءً** „acțiunea de a da”, iar participiul pasiv este **مُعْطِي** (determinat **الْمُعْطَى**) „dat”. Cuvintele de tipul acestora din urmă sunt de genul masculin.

O serie de cuvinte împrumutate în perioada modernă din limbile europene primesc la sfârșit **'alif madda** ca marcă a femininului: **أَبِيرًا** *'ubirā* „operă”, **أُرْكُسْتْرَا** *urkestrā* „orchestră”, **سِينِمَا** *sīnimā* „cinema”, **شَمْبَانِيَا** *šambanīā* „șampanie”.

1.1.4. Sufixul **-i** s-a conservat în limba arabă doar în forma **فَعَالٌ fa‘āl(i)**, iar în limba arabă contemporană s-au păstrat doar câteva cuvinte cu acest sufix.

Infinitivul **فَعَالٌ fa‘āli** are mai degrabă valoarea unui imperativ decât valoare nominală, ex.:

حَدَّارٌ hadāri „ferește-te!”

El se regăsește însă dublat de un alt sufix al femininului în forma **فَعَالِيَةٌ fa‘āliyah**, ex.: **كَرَاهِيَةٌ karāhiya(t)** „dezgust, ură”, **رَفَاهِيَةٌ rafāhiya(t)** „belșug, prosperitate”.

De asemenea, acest sufix se mai întâlnește în câteva nume proprii de femei și animale **hadāri**, **qatāmi**, **hatāfi** și în toponime **zafāri**, **salāhi** „unul din numele orașului Makkah”.

1.1.5. Sunt feminine după sens sau după întrebuițare, fără a avea o marcă specială, următoarele categorii de nume:

1.1.5.1. Numele proprii de femei arabe sau împrumutate, ex.: **هِنْدٌ hind(u)** (Hind), **سُعَادٌ su‘ad(u)** (Su‘ad), **زَيْنَبٌ zaynab(u)** (Zainab), **maryam(u)** (Mariam).

1.1.5.2. Numele comune care desemnează ființe umane sau neumane de sex feminin, ex.:

أمٌ 'umm „mamă”

أَنَّ 'atān „măgăriță”

Observație: Numele incluse la ultimele două paragrafe au fost numite de autori prin expresia مُؤَنَّثَ مَعْنَوِيًّا *mu’annat ma’nawiyyan* „feminin după sens”.

1.1.5.3. Numele de țari, orașe, triburi, arabe și nearabe, prin analogie cu numele comune ‘ard^{هُرْدَنْ} „pământ”, *buq'a(t)* بُقْعَةٌ „ținut”, مدِينَةٌ *madīna(t)* „oraș”, بلَدَةٌ *balda(t)* „localitate”, فَرِيَةٌ *qariya(t)* „sat”.

ex. مصرُ *miṣr(u)* „Egipt” رُومَانِيَا *rumāniyā* „România”

دمَشْقُ *dimašq(u)* „Damasc” بُوكَارِسْتَ *būkārist* „București”

قُرَيْشٌ *qurayš* „Quraysh”(trib) تُرْكِيَا *turkiyā* „Turcia”

Observație: Fac excepție câteva denumiri vechi de țari care sunt de genul masculin, ex.:

لُبْنَانُ *lubnān(u)* „Liban”, الْأَرْدُنْ *al-’urdunn(u)* „Iordania”, الْعَرَاقُ *al-’irāq(u)* „Irak”

În limba contemporană se manifestă o tendință de a trata și alte nume de țari arabe (care nu au marcă de feminin) ca masculine: الْيَمَنُ *al-yaman(u)* „Yemen”, مصرُ *miṣr(u)* „Egipt” și قطرُ *qaṭar(u)* „Qatar”.

Numele de țari care sunt simțite ca fiind la origine nume comune sau care conțin în alcătuirea lor un nume comun de genul masculin sunt tratate ca masculine: الْمَغْرِبُ *al-mağrib(u)* „Maghreb; Maroc”.

1.1.5.4. Numele părților și organelor perechi ale corpului omenesc, ex.:

أَذْنُنْ *udun* „ureche” كَفٌ „palma mâinii” (și masculin)

دِرَاعٌ *dirā* „braț” عَيْنٌ، عَيْنَيْنِ *ayn* „ochi”

رِجْلٌ *riğl* „picior” كَتِفٌ *katif* „umăr”

زِندٌ *zind* „antebraț” يَدٌ *yad* „mână”

سَاقٌ *sāq* „pulpă”

يَمِينٌ *yamīn* „mâna dreaptă”

قُدْمٌ *qadam* „laba piciorului” (și masculin)

شِمَالٌ *šimāl* „mâna stângă”

Există însă și excepții, în sensul că unele din aceste nume sunt de genul masculin, ex.:

حَاجِبٌ *hāgib* „sprânceană”

صُدْغٌ *sudg* „tâmplă”

خَدٌ *hadd* „obraz”

مِرْفَقٌ *mirfaq* „cot”

1.1.5.5. Numele de vânturi, prin analogie cu رِيحٌ *rīh* „vânt”, care este de genul feminin. Ex.:

جَنُوبٌ *ğanūb* „vânt de sud” شِمَالٌ *šimāl* „vânt de nord”

دَبُورٌ *dabūr* „vânt de apus” صَبَأٌ *sab(an)* „vânt ușor de est”

سَمُومٌ *samūm* „vânt fierbinte” قَبُولٌ *qabūl* „vânt de est”

حَرُورٌ *harūr* „vânt fierbinte de noapte”

1.1.5.6. Numele focului și, prin analogie, ale infernului, dar și ale paradisului, ex.:

نَارٌ *nār* „foc” حَرْبٌ *harb* „război”

جَهَنَّمٌ *ğahannam* „infern” سِقْرٌ *siqr* „focul infernului”

سَعِيرٌ *sa‘īr* „focul infernului” لَظَىٰ *laż(an)* „flăcări, iad”

فِرْدَوْسٌ *firdaws* „paradis” (și masculin)

1.1.5.7. Numele colective شِبْهُ الْجَمْعِ *šibh al-ğām'* desemnând animale, de la care nu se derivă nume de unitate, ex.:

إِبْلٌ *ibil* „cămile”

دَوْدٌ *dawd* „grup mic de cămile”

حَيْلٌ *hayl* „cai”

غَنَمٌ *ğanam* „oi”

1.1.6. Sunt de genul feminin un număr de nume care nu au nici una din

Respect pentru oameni și cărti mărcile femininului și nu fac parte din categoriile menționate. Cele mai uzuale

dintre acestea sunt:

إِسْتٌ *ist* „posterior”

شَمْسٌ *šams* „soare”

أَفْعَى *af(an)* „șarpe”

ضَبْعٌ *dabu'* „hienă”

بِنْرٌ *bi'r* „fântână, puț”

ضَلْعٌ *dil'* „coastă”

تَعْبَانٌ *tu'bān* „șarpe”

كِرْشٌ *kirš* „burtă”

دَارٌ *dār* „casă”

عَصَّا *as(an)* „băt, baston”

رَحْمٌ *rihm* „uter”

فَأْسٌ *fa's* „topor”

رَحَّى *rah(an)* „piatră de moară”

كَاسٌ *ka's* „cupă”

سِينٌ *sinn* „dinte”

نَعْلٌ *na'l* „sanda”

Se disting în acest grup de nume feminine prin uz câteva nume de ustensile:

رَحَّى ، كَاسٌ ، فَأْسٌ ، عَصَّا

Numele de instrumente sunt, de altfel, cu precădere, de genul feminin. Acest lucru este demonstrat și de numele de instrument cu schema **فعالة** *fa'āl(a)*, care s-a dezvoltat în perioada modernă.

Alte câteva nume desemnează animale mici, de temut sau demne de dispreț:

ضَبْعٌ ، تَعْبَانٌ ، أَفْعَى

1.2. Numele de gen fluctuant

Există o categorie restrânsă de nume (substantive și adjective) al căror gen nu este precizat. Ele se acordă atât cu masculinul cât și cu femininul. În cadrul acestei categorii a numelor de gen fluctuant se disting:

بَطْ *batt* „rațe”

حَمَامٌ *hamām* „porumbei”

تَمْرُ *tamr* „curmale”

نَمْلٌ *naml* „furnici”

نَحْلٌ *nahl* „albine”

نَخْلٌ *nahl* „palmieri”

1.2.2. Numele literelor alfabetului, care, de obicei, apar acordate cu femininul, ex.:

الْأَلْفُ الْمَقْصُورَةُ *'alif maqsūra*

الْأَلْفُ الْمَمْدُودَةُ *'alif mamdūda*

الْتَّاءُ الْمَرْبُوْظَةُ *tā' marbūṭa*

1.2.3. Numele colective care denumesc grupuri de ființe raționale, cărora nu le corespunde un nume de unitate (asmā' al-ğam'), ex.:

نَجْرٌ *tagr* „negustori”

قَوْمٌ *qawm* „popor, lume”

رَكْبٌ *rakb* „călăreți”

نَاسٌ *nās* „lume, oameni”

رَهْطٌ *rahṭ* „grup de oameni”

نَفَارٌ *nafar* „grup de oameni”

1.2.4. O serie de nume care, prin uz, se acordă atât cu masculinul cât și cu femininul:

إِبْطٌ *ibṭ* „subsuoară”

صُلْحٌ *sulḥ* „pace”

إِبْهَامٌ *ibhām* „degetul mare”

صَلَاحٌ *salāḥ* „bine”

أَرْتَبٌ *arnab* „iepure”

ضُحَى *duḥ(an)* „dimineață”

إِزَارٌ *izār*

ضَرْبٌ *darb* „miere albă”

إِصْبَعٌ *iṣba'* „deget”

طَبَاعٌ *tibā'* „calitate înnăscută”

ثَغْلٌ *ta'lab* „vulpe”

طَرِيقٌ *tariq* „drum”

عَجْزٌ *ağz* „posterior”

جَنَاحٌ *ğanāḥ* „aripă”

حَالٌ *ḥāl* „stare”

عُرْسٌ *urs* „nuntă”